ئەو مەرجانەی کە پێویستن بۆ کاریگەربوونی کاریکاتێر بەشی – 5 و کۆتایی- هەندرێن خۆشناو

بەم شێوەیە پێکەنین بەندە بە شێوەیەکی تەواو بە مرۆڤەوە، کەواتە مرۆڤ کەرەستە و بابەتی پێکەنینە، هەر ئەویش ئاڕاستەکار و ئامانجەکەیەتی، مرۆڤ پێدەکەنێت و هەربەخۆی ئەو پێکەنینە بەرهەمدێنێت، و بە حاڵەتێکی مرۆڤایەتی پێدەکەنێت، مرۆڤ بە مەیمون پێناکەنێت وەکو مەیمون، بەڵکو مرۆڤ ئەو مەیمونە بەراورد دەکات بە مرۆڤێك، ئەگەر کۆمەڵێکی سێ بوونەوەریمان هەبێت، دوو مەیمون و مرۆڤێك، ئەگەر یەکێك لەو مەیمونانە چەند جوڵەیەکی پێکەنیناوی بکات، ئەوا ئەوەی بەم جوڵانە پێدەکەنێت لەهەر سێ بوونەوەردا تەنیا مرۆڤەکەیە، کەچی مەیمونی دووەم بایەخ بەم جوڵانە نادات، یان بە چەند شتێکی دیکەی تێدەگات، چونکە مەیمونی یەکەم ئەم جوڵانەی ئەنجام نەدا بە مەبەستی پێکەنین، بەڵکو چەند جوڵەیەکی سروشتی بوون، بەڵام مرۆڤ پێدەکەنێت، بەهۆی هاوشێوەکردنی ئەم مەیمونە بە مرۆڤەوە، چونکە هەر مرۆڤێك ئەم جوڵانە ئەنجام بدات، شتێکی پێکەنیناوی دەبێت، لە تابلۆیەکی کاریکاتێریشدا مرۆڤ بە سەگێك پێدەکەنێت، چونکە ئەو سەگە هەڵسوکەوتی مرۆڤانە ئەنجام دەدات، دەتوانین هەمان شت لەسەر بابەتەکانی تریش بڵێین کە لە کاریکاتێردا وێنا دەکرێت.

لەوانەیە ئەو بابەتەی پێکەنین هەر هەڵوێستێك لە هەڵوێستە مرۆڤایەتیەکان بێت، بەبێ ڕەچاوکردنی تراجیدیایی ئەو هەڵوێستە، سەرەڕای ئەوەی کە هەندێك مکوڕن لەسەر ئەوەی کە بابەتە تراجیدیاییەکانی وەکو مردن ناکرێت بکرێتە بابەتێك بۆ پێکەنین، تەنانەت ئەو بابەتەش دەکرێت بکرێتە بابەتێك بۆ پێکەنین، بەڵام واباوە کە مامەڵە کردن لەگەڵ بابەتە تراجیدیاییەکان بەشێوەیەك دەکرێت کە نابێتە هۆی بەکەم سەیرکردن و تیزپێوەکردنی ئەو بابەتانە، کاتێك کە کاریکاتێر بابەتێکی وەکو مردن یان هەر بابەتێکی تراجیدی تر بەکاردێنێت، یان بۆ ئەوەی هەستێکی دژ بە تراجیدیاکە لای خوێنەر بێنێتەکایەوە، یان وەکو بابەتێك بۆ گاڵتەجاڕی ڕەش، ئەمیش خۆی لە خۆیدا ئەگەر لە خانەی کۆمیدیاش بێت، لە ترۆپکی جیدیەت و دڵکاریدایە، تەنانەت دەتوانین ئەم گاڵتەجاڕییە لە خانەی تراجیدیادا بژمێرین، بەهەمان ئەو بڕەی کە

لە خانەی کۆمیدیاوە دەژمێردرێت، ئەو ناوبڕەی نێوان کۆمیدیا و تراجیدیا کەڵەمووەکی وردە، لەوانەیە هەندێك جار پێش تراجیدیای کلاسیکی بکەوێت، لە هێنانەکایەی کاردانەوەی نەرێنی دژەئاڕاستە، لە مامەڵەکردنیدا بۆ زۆرێك لە بابەتەکاندا، چونکە دانانی چەندین دژبەیەکەکان لەگەڵ یەکدا، لەوانەیە هەستێکی گەورەتر دروست بکات بەرانبەر بە تراجیدیاوێ، لەوانەیە بیگەیەنێتە حاڵەتی هستیریای خپکراو یان هستیریای شاراوە، کەچی تراجیدیای کلاسیکی زۆرجاران دەتگەیەنێتە حاڵەتێکی ڕۆمانسیانە، کە دەبێتە هۆی کارلێکردنت لەگەڵ تراجیدیاکەدا، نەك بۆ دژە کاردانەوەیەك، بەڵام گاڵتەجاڕی رەش دەبێتە هۆی دژە کاردانەوە، کە زۆرجار دەگاتە پلەی هاندان و وروژاندن، بەمەش گاڵتەجاڕی رەش بەسەر تراجیدیادا سەردەکەوێت لە تراجیدیایەتیدا.

بۆیە کاریکاتێر لەهەر جۆرێکیدا بێت و مامەڵە لەگەڵ هەر بابەتێکدا بکات، دەبێت توخمی کۆمیدیای تێدابێت، لە کاتی جێبەجێکردنی کاریکاتێرەکەشدا، دەبێت هونەرمەندەکە لە کۆمیدیادا بگەڕێت لەنێو بابەتەکەدا، لەم حاڵەشدا دەبێت دەست بە کۆشانی کاریکاتێرەکەیدا بکات.

بۆ گەیشتن و دۆزینەوەی ئەو کۆمیدیایە لە بابەتەکەدا، هونەرمەند دەبێت لەناو بابەتەکەدا بەدوای دژبەیەکە ڕێتێچووەکاندا بگەڕێت، یان لە هەر بابەتێك کە خزمەتی ئەم بابەتە بکات، یان لەهەر دۆخێك کەلەسەر ئەم بابەتە جێبەجێ بکرێت، و دژبەیەکەکان لەخۆدەگرێت، وەکو پەندی پێشینان، و ئەو کۆشانەی کە خەڵکی دەیزانن، لێرەدا ناتوانین راوێژێك یان رەچەتەیەکی ئامادەکراوتان پێشکەش بکەین، دەنا هەموو کەسێك، یان لایەنی کەم هەموو شێوێکارێك دەیتوانی ببێتە کاریکاتێریست، چونکە ئەم کارە بە پلەی یەك پشت بە بەهرە و سروشی خوایی دەبەستێت، لەکاتی فەراهەمبوونی ئەم دووانە، دۆزینەوەی ئەم دژبەیەکانە لە بابەتەکاندا لە توانادا دەبێت.